

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości "G. " sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w K.

przeciwko M. sp. k. w K., A.M., A.K. i R.T.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 października 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 28 września 2016 r., sygn. akt VI ACa (...),

**1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania 2)
zasądza od powoda na rzecz pozwanych: A., K., współnika "K."
Kancelaria Radców Prawnych spółka cywilna w W. oraz na rzecz
R. T., współnika T. Kancelaria Radców Prawnych spółka cywilna
w W. kwoty po 12.500,- (dwanaście tysięcy pięćset) złotych z
tytułu częściowego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 września 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda Syndyka masy upadłości „G.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w K. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 marca

2015 r., którym oddalone zostało powództwo przeciwko M. spółka komandytowa w K., A.M., A.K. i R.T. o zapłatę 11 525 747 złotych; orzekł także o kosztach na rzecz każdego z pozwanych. Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił powództwa o odszkodowanie w wysokości wymienionej kwoty za szkodę, będącą wynikiem niedochowania należytej staranności zawodowej przez pozwanych jako prawników reprezentujących interesy prawne powoda w prowadzonych przez niego postępowaniach przed sądami powszechnymi i przed Sądem Najwyższym.

Stanowisko Sądu Okręgowego podzielił Sąd drugiej instancji w odniesieniu do ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej, uznając brak podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanych według art. 471 i 472 w związku z art. 355 § 2 k.c.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem przepisów prawa materialnego, tj. art. 355 § 2 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie oraz art. 361 § 2 w związku z art. 471 i 472 k.c. przez ich niewłaściwe niezastosowanie i w konsekwencji odmowę kompensacji szkody wyrządzonej powodowi przez pozwanych wskutek nienależytego wykonania ciężących na nich obowiązków procesowych. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c. przez przyjęcie, że między pozwanymi nie istniało współuczestnictwo materialne; art. 108 § 1 w związku z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. przez zasądzenie od powoda na rzecz każdego z pozwanych zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego w kwocie wyższej niż należna; art. 382 w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez wybranie przez Sąd drugiej instancji sprzecznego z zasadami doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania sposobu dojścia do oceny dowodów, w zakresie opisanym w zarzutach skargi. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie po uchyleniu tego wyroku orzeczenie co do istoty sprawy, zgodnie z żądaniem pozwu wraz z odsetkami i w każdej sytuacji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, według wniosku powoda.

W odpowiedziach na skargę kasacyjną pozwany A.K., wspólnik spółki cywilnej K. Kancelaria Radców Prawnych s.c. z siedzibą w W. oraz R.T., wspólnik T. Kancelaria Radców Prawnych spółka cywilna w W. wnieśli o odmówienie

przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie, z zasądzeniem kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powód powołał się na wystąpienie w sprawie istotnych zagadnień prawnych polegających na potrzebie rozstrzygnięcia dwóch kwestii. Pierwsza odnosi się do wzorca starannego prawnika, zakładającego szeroką znajomość przez niego przepisów prawa oraz kierunków ich wykładni i czy wobec tego obejmuje sobą również „antycypowanie ewentualnych rozstrzygnięć sądowych i zabezpieczanie sytuacji procesowej mocodawcy na wypadek, gdyby rozstrzygnięcia te okazały się nieprzewidywalne, tj. odbiegające od kierunku, w jakim był prowadzony dany proces, poprzez wskazywanie w pismach procesowych alternatywnych podstaw faktycznych i prawnych żądania objętego powództwem?” Druga kwestia sprowadza się do pytania, „czy w procesie przeciwko byłym pełnomocnikom, którzy zawarli z powodem odrębne umowy obsługi prawnej i na ich bazie wykonywali na rzecz powoda usługi z zakresu zastępstwa procesowego o różnym zakresie działania, po stronie pozwanych pełnomocników występuje współuczestnictwo materialne w rozumieniu art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c.?”

W odniesieniu do pierwszego zagadnienia, to mimo starannego przygotowania uzasadnienia wniosku, nie daje on podstawy do udzielenia oczekiwanej odpowiedzi. W sprawie przesłanki należytej staranności jako wymaganej do przypisania winy nieumyślnej występuje obszerne piśmiennictwo i wiele wypowiedzi orzecznictwa. Odnoszą się one także do staranności zawodowej, w tym staranności osób wykonujących zawody prawnicze różnego rodzaju, zwłaszcza notariusza, adwokata i radcy prawnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 r., III CSK 317/05, nie publ. i z dnia 9 maja 2012 r., V CSK 25/11, OSNC 2013, nr 1, poz. 9). Wbrew twierdzeniom skarżącego, nie niosą one ze sobą obowiązku „staranności surowszej od staranności ogólnie wymaganej” ani „zwiększonego zaangażowania w podjęte działania”, ani też „podwyższonych standardów w prowadzeniu działalności”. Trudno też stwierdzić,

co ma się na myśli twierdząc, że wykonujący zawody prawnicze obciążeni są „najwyższą miarą staranności”. Wymaga to bowiem dodania, do czyjej staranności i czego dotyczącej miałyby się taką najwyższą, surowszą, zwiększoną, podwyższoną itp. staranność przyrównywać. Każdy rodzaj aktywności zawodowej ma swój poziom wymaganej staranności, budując jej wzorzec dla konkretnego zawodu i różnie nawet w jego ramach. Różna jest należyta staranność oczekiwana od krawcy, architekta, lekarza, a wśród lekarzy: lekarza stażysty, specjalisty, profesora medycyny. Podobnie jest w zawodach prawniczych, co przyznał powód, wybierając tych, a nie innych pełnomocników.

Osobie odwołującej się do staranności zawodowej, art. 355 § 2 k.c. nakazuje określać tę staranność w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej, ale nie jako podwyższoną, lecz odpowiadającą wzorcowi, stanowiącemu o ogólnie wymaganej staranności (należytej staranności) dla danego zawodu i konkretnego kręgu jego przedstawicieli. Kryteria staranności, poza wymaganymi dla każdego rodzaju działalności wyznaczają standardy przyjmowane również w tzw. kodeksach etycznych, wyrażających zasady deontologii danego zawodu. Nawiązuje do nich powód, powołując się na potrzebę zapobiegliwości, rzetelności, dokładności w działaniach, szerokiego ujęcia odpowiedzialności profesjonalnych pełnomocników, po to wybieranych, żeby mieć zaufanie do prawidłowej reprezentacji mocodawcy.

Podniesione problemy po to zostały poruszone, żeby stronę skarżącą przekonać, że podobnie jak ona, uznaje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego konieczność zachowania należytej staranności zawodowej pełnomocników procesowych. Jednak do przypisania im braku takiej staranności musi się to wykazać w sposób przekonujący na tle danej sprawy, a nie tylko jako problemu do rozważenia. To, że wskazywany za wadliwy sposób prowadzenia postępowania dowodowego w procesie sądowym przez pozwanych może zostać co do prawidłowego zachowania oceniony przez korporację zawodową, nie oznacza, aby miało to być wystarczające do budowania ogólnego wzorca staranności prawników, którym w procesie odszkodowawczym miałyby zostać przypisana wina ze względu na sposób prowadzenia tego postępowania. Należy podkreślić, że kwestia ta została przekonująco przedstawiona w uzasadnieniu Sądu pierwszej

i drugiej instancji. W uzasadnieniach odpowiedzi pozwanych na skargę kasacyjną podane zostały przykłady orzeczeń Sądu Najwyższego, potwierdzające taki sposób ujęcia problemu, a którego wyjaśnienia dotyczy zagadnienie prawne. Oznacza to brak spełnienia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z braku tych przesłanek również ze względu na charakter drugiego zagadnienia prawnego, skarga kasacyjna powoda nie zasługuje na przyjęcie. Jest to pytanie o rozumienie współuczestnictwa materialnego, które jest wyjaśnione w art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c. i prawidłowo rozstrzygnięte przez Sąd Apelacyjny, ze sztucznym wywołaniem problemu prawnego, którego nie ma. Wynika to z ustaleń w toku postępowania, że umowy powoda z pełnomocnikami prawnymi dotyczyły różnych etapów i zakresów postępowania.

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.